

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiae Venusinae, ac deinde Aesinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

In qua præter formulas Declaratoriarum Censurarum, ponuntur aliæ
formulæ, tum Citationum, ac Monitionum pro validitate processuum
requisitarum, tum Decretorum, aliorumve actuum ad opportunitatem, &
ornatum materiæ incidentium; acceditque in calce Appendix miscellanea,
plura, ad Gubernium ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1709

Denunciationis Form. VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62433)

Officialibus, & Consulibus; imò & ipsa Universitate, ad dicendum causam quare non deberet declarari supposita Ecclesiastico interdicto ob dictam indebitam exactionem nomine suo factam, & nihil in termino assignato, quod relevet deducto, eandem Universitatem Ecclesiastico Interdicto, in quod incidit, subjectam esse declaramus, & denunciamus, donec exactum plenariè restituat, & publicè volumus, denunciari.

N. Episcopus N.

N. Actuarius.

Denunciationis.

F O R M U L A V I I I .

AUtoritate ordinaria denunciatur, & declaratur supposita Ecclesiastico Interdicto locali generali Civitas (sive Universitas Castri) N. ex eo, quia contra Canonicas sanctiones, ejus Exactores pedagia, aliasque exactiones ab Ecclesiis, & Ecclesiasticis personis, jure Divino, humanoque exemptis, scienter exigere voluerunt, & de facto exigerunt, & Interdicto subjecta erit, donec indebitas exactiones nomine suo factas integrè restituat. Dat.

N. Episcopus N.

Loco ✠ Sigilli,

N. Actuarius.

V E L

COn autorità ordinaria si denuncia, & dichiara sottoposta all' Ecclesiastico Interdetto locale generale la Città (ò Terra) N. perchè contro la disposizione de Sacri Canonici, li di lei Esattori, e Gabellieri hanno esatta la gabella... dalle Chiese, ed altre persone Ecclesiastiche, le quali per legge Divina & humana, sono esenti da tali pesi, e gravami, e starà sottoposta à tale Interdetto, fin tanto, che saranno intieramente restituite le somme da quelli à suo nome esatte. Dat.

S U M M A R I U M .

- 1 Exigentes pedagia à personis Ecclesiasticis, si sint personæ singulares, excommunicationem, si verò Universitas Interdictum eo ipso incurrunr, & quid sit pedagogium ostenditur n. 2.
- 3 Amplia in Prælati, qui si à Clericis exigant, easdem pœnas incurrunr.
- 4 Exigentes à Clericis sponte solventibus, non excusantur à restitutione.

- 5 Exigentes ab Ecclesiis, vel Clericis pro oneribus infixis bonis ab eis possessis, vel datis cum conditione solventi onera, vel fraudolenter donatis, an, & quando incurrant, assertur declaratio S. Congr.
- 6 Represalias relaxantes contra bona Ecclesiasticorum, subjacent Interdicto generali personali, si sint Universitates, si verò singulares personæ fuerint, sententiam excommunicationis incurrunr.

Ext

- 7 Exigentes juramenta illicita, quibus pœnis subjaceant, enarratur ex Bulla Greg. XIII.
- 8 Cipientes, percutientes, detinentes, vel bannientes proprium Episcopum excommunicationem Papæ reservatam incurrunt, & locus eo ipso subjacet Interdicto.
- Interdicta non sunt denuncianda, nisi præmissa monitione ibid.
- 7 Interdictum locale, licet ipso jure incurrat, nemo tamen illud servare tenetur, antequam promulgetur.
- 10 Fallit in Ecclesia, quando jam à canone, vel Constitutione interdicta est.

ADNOTATIONES.

PEDAGIUM. Exigentes à personis Ecclesiasticis pedagium, & guidagium, censuras ipso facto incurrunt, ut habetur in citato c. quamquam de cens. in 6. ibi nec universitas, nec aliqua etiam singularis persona cujuscunque sit dignitatis, conditionis, aut status, à præfatis Ecclesiis, aut personis pro personis ipsis, aut rebus prædictis, talia exigat, vel extorqueat, per se, vel per alium suo nomine, vel etiam alieno, aut eas ad hujusmodi persolvenda compellat. Qui vero contrafecerit, si personæ fuerint singulares, excommunicationis: si autem Collegium, vel universitas Civitatis, Castris, seu loci alterius cujuscunque, ipsa Civitas, Castrum, vel locus, interdicti sententias ipso facto incurrunt.

Hoc nomen pedagium, hic sumitur non solum strictè pro pedagio solvendo à transeuntibus in loco destinato, sed etiam pro vectigali, quod Principi, seu Universitati solvitur pro rebus, & mercibus, quæ vel invehuntur, vel evehuntur, & pro alia quacunque indebita exactio- ne, quæ fit auctoritate laicali, ut notant glos. in d. c. quamquam Barb. num. 3. Passerin. num. 3. 4. & 7. Cherubin. in summ. bullar. ad const. 10. Paul. 3. schol. 1. imò non solum Universitates, & personæ sæculares cujuscunque dignitatis, & status existant prohibentur hujusmodi exactio- nes à Clericis extorquere: sed etiam Prælati Ecclesiastici, qui si per se ipsos, vel

per alios talia pedagia exigent, in eadem pœnas inciderent, ut notat Passerin. ibid. n. 6.

Scienter extorquisse. Quid si non extor- querent, sed ab Ecclesiasticis spontè solventibus reciperent; an inquam prædictis afficerentur pœnis? Et videtur dicendum, quod non excusarentur à restitutione: quia Ecclesiastici eorum exemptioni renunciare non possunt, ut jam ostendi tom. 2. tit. 15. ad form. 4. num. 13. & docet del Bene de immun. Eccles. tom. 1. cap. 5. dub. 18. sect. 1. numer. 15. hoc tamen casu exigentes non denunciandi, sed facta restitutione absolvendi essent.

Quid si exigent ab Ecclesiis, & Clericis pro oneribus infixis bonis ab eis possessis, & cum conditione solvendi onera, aut fraudolenter donatis? & responderi potest ut in sequenti Decreto s. Congr. Immunit.

Vercellen. Clerus supplicat declarari infra scripta dubia.

Primo. An exigentes Collectas pro bonis donatis Ecclesiis, quando donationes sunt cum fraude, incidant in excommunicationem.

Secundo. An exigentes pro bonis donatis Ecclesiis cum conditione solvendi onera, & tributa etiam imponenda, incidant in excommunicationem.

Tertio. An si Cræves communi consensu, generali, vel speciali hypoteca, obligent eorum Prædia pro Collectis in futurum imponendis, ut ad quoscunque transeant cum d. onere, ac propterea Ecclesia acquirens subjaceat, an dicantur facere contra libertatem, & Immunitatem Ecclesiasticam.

Quarto. An si supradictæ Collectæ non solvantur à Clericis, possit à Judice laico contra eadem bona fieri executio.

Die 15. Novembr. 1659. Sacr. Congr. Respondit.

Ad primum non incurrere facta prius per Episcopum declaratione super fraude donationum.

Ad secundum major pars inclinavit non incurrere, quando sub conditione fuerint bona donata Ecclesiæ.

Ad tertium respondit ut ad proximum.

Ad

Ad quartum per Judicem laicum non posse fieri executionem, sed spectare ad Judicem Ecclesiasticum lib. 3. Dec. Paulucci fol. 238.

6 Quid si Universitas collectas, & pedagia à personis Ecclesiasticis non exigeret, sed contra eas, vel ipsorum bona represalias concederet, & relaxari, an posset Ordinarius pena Interdicti localis, exemptionem, & libertatem Clericorum tueri, & defendere: & responderetur quod sic: nam quando Universitates hoc facere attemptant, nisi infra mensem à die concessionis, vel extensionis represaliarum, illam non revocant; ipso jure subjacent Interdicto generali personali lato in Constitut. Concilii generalis Lugdunen. relata in c. unico de injur. in 6. ubi glos. & Barb. n. 4. Sayr. de conf. lib. 5. c. 12. n. 12. quod pariter denunciandum esset, si facta monitione, represalias removere contemneret, si verò personarum singulares fuerint, sententiam excommunicationis incurrerent d. c. unico de injur. in 6.

7 Quid si Universitas, vel Collegium extorqueret ab Ecclesiasticis juramenta illicita, damnosa, vel contraria libertati Ecclesiasticæ; an Interdicto sit competenda, & responderetur quod sic juxta præscriptum Constit. Gregor. XIII. quæ incipit: *Inter Apostolicas impressæ in Bullar. tom. 2. pag. 480. in ordine la 93. in qua §. 3. sic disponitur --- Ac etiam præcipimus, ac interdiciamus Prælati, Canonicis, & aliis supradictis, necnon Ecclesiarum Capitalis, & Monasteriorum, ceterisque Conventibus, Civitatum quoque Castro- rum, & Terrarum Communitatibus, & personis quacunque dignitate præditis, ne ulla omnino juramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel libertati Ecclesiasticæ, aut Decretis Concilii Tridentini obviantia, sive ante, sive post Electiones, confirmationes, provisiones, receptiones, admissiones, aut alios actus, ubicunque, ac quocunque tempore, etiam prætextu cujusvis consuetudinis quantocunque tempore observatæ, quæ potius corruptela est censenda, sive in genere, sive in specie præstare, reddere, vel exigere, neque super præstitis, redditis, vel exactis huc usque quemquam, in judicio, vel extra inquietare audeant, quoquo-*

modo vel turbare. Illos enim qui juramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel Ecclesiasticæ libertati, aut Decretis dict. Concilii obviantia, exigere contenderint, Episcopos videlicet, & alios quoscunque Pontificali dignitate præditos suspendimus à divinis, Capitula vero, & Convenus, eorumque Ecclesias, & loca omnia interdicto Ecclesiastico supponimus, ac singulares personas excommunicationis sententia inmodamus, inhabilesque facimus ad obtenta, & alia obrinenda eo ipso, nobisque, & Romano Pontifici pro tempore existenti relaxationem suspensionis, & interdicti, necnon absolutionem ab excommunicationis sententia hujusmodi perpetuo reservamus.

Quod si suadente diabolo in hoc sacrilegii genus aliqua Civitas prorumperet, ut proprium Episcopum injuriose caperet, percuteret, detineret, vel banniret, aut hæc fieri mandaret, aut ab aliis facta rata haberet, vel consilium, aut favorem facientibus præstaret: an Interdictum aliquod incurreret, & responderetur affirmativè secuto effectu, ut haberetur in Clem. 1. de pæn. & non solum locus, in quo Episcopus detinetur ipso jure subjacet interdicto; sed culpabiles excommunicationem Papæ reservatam incidunt, Bonaccin. tom. 3. de interd. in particular. disp. 4. quæst. 3. punct. 4. num. 1. & 10. Hoc autem Interdictum, quod quoad non culpabiles locale est, ut ait glos. in d. Clem. per speciem defensionis erit statim denunciandum: alia verò interdicta, de quibus supra mentio facta fuit denuncianda, & publicanda non sunt, nisi præmissa monitione, ad dicendum causam quare ob illicitam, & indebitam exactionem ab Ecclesiasticis personis factam ob represalias concessas, ob illicitum juramentum exactum, quis non debeat incurfus declarari: quomodo autem Universitas citanda, & monenda sit, in sequenti formula dicam.

Et publicè volumus denunciari. Licet etiam hoc interdictum, & alia, de quibus supra, ipso jure, & ipso facto incurrantur, nemo tamen illa servare obligatur antequam locus denunciatur, & promulgetur interdictus: quidquid sit de Ecclesia,

10 fia, quæ sufficienter censetur denunciata, si in Canone, vel Constitutione dicatur -- *singule Ecclesie talis loci ipso facto sint interdictæ*, ut notant Sayr. *de censur. lib. 5. c. 12. n. 23. 24.* Bonacc. *tom. 3. de interd. in particul. disp. 4. qu. 3. punct. 2. n. 8.* Barbol. *in d. c. quamquam n. 8. de cens. in 6.*

De Interdicto contento in Bulla Pii V. 104. Bullar. tom. 2. pag. 310.

Hæc Constitutio confirmat, ampliat, & declarat Concil. Trident. *in cap. 14. sess. 24. de reform.* prohibet, ne in Beneficiorum, Canonicatum, & Præbendarum Cathedralium, & Collegiatarum collatione, provisione, electione, nominatione, aut præsentatione, vel admissione in possessionem, fiant pactiones, petitiones, compensationes, solutiones, deductiones fructuum, seu distributionum, aut promissiones illicitæ, & quæ sordidæ avaritiæ suspicionem habent, vel quæ in usum, & utilitatem conferentis, præsentantis, vel admittentis cederent, aut inter Capitulares, & personas Ecclesiæ dividi deberent; si ve ex privilegio, si ve ex flatu etiam Apostolica auctoritate confirmato (quod revocat, & annullat) si ve ex consuetudine longissimo tempore observata exigentur, hæcque prohibet sequentibus formalibus verbis.

Præcipimus igitur, & interdicens omnibus Episcopis, Capitulis, & Collegiis, & personis, ad quos id pertinet, ne post hæc fructus, aut distributiones hujusmodi, nec prorsus ullam eorum partem retineant, neve

ipsorum cessionem, vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodocumque petant, vel exigant, aut quemquam, si ve Ordinaria, si ve Apostolica auctoritate provisum, ad præstandum hujusmodi juramentum inducant, aut illi, prædicta non facienti, possessionem impediunt, vel remorentur. Quicumque contrafecerint, si Ecclesiarum Antistites, tamdiu à Pontificalis officii exercitio sint suspensi, donec satisfactione prævia, illis per Sedem Apostolicam, suspensio relaxetur. Capitula verò, & Collegia quæcumque Ecclesiastico subjaceant interdicto, ac singulares personæ in excommunicationis sententiam incurrant, à qua nisi in mortis articulo constituti, ab alio, quam à Roman. Pontif. absolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes hujusmodi præstita juramenta non tenere, nec quemquam illis obligari, quinimmo jurantes in hujusmodi censuram incidere, necnon irritum, & inane quicquid secus, &c.

Quare tam Ordinarii, quam Visitatores, si inveniunt hanc Constitutionem in aliqua Collegiali Ecclesia non servari, prout non observari tempore suo conquirebatur Ricc. *in prax. part. 1. resol. 231. num. 2.* poterunt, & debebunt, tum ex officio, tum ad partis instantiam ad denunciationem interdicti procedere, quatenus contra venientes promptè recepta, a ut retenta non restituant, & pro absolutione à censuris incursis non recurrant: & si v. g. ob solutionem, aut promissionem solvendi, aut relaxandi non factam à proviso, possessio retardetur, modo sequenti providendum erit.

Decreti Interdicti.

FORMULA IX.

Atenta comparitione coram Nobis facta pro parte N. à Sede Apostolica provisi de Canonicatu in Cathedrali Ecclesia N. prout patet ex literis Apostolicis exhibitis, reclamantis sibi possessionem retardari d. Canonicatus à Capitulo, & Canonicis, ex quo nolit promissionem, partem fructuum relaxandi (aut aliam solutionem) facere: *visa monitione contra Capitulum exequuta*, ad dicendum causam quare, non debeat incursum declarari in censuram interdicti contentam in Constitut. 104. Pii V. & nihil relevans deducto, præfatum Capitulum ob dictam illicitam solutionis petitionem, & possessionis Canonicatus retardatio-